II. évfolyam. 255. szám. Szabadka, 1908 péntek, november 6. Ára 2 fillér.

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben házhoz hordva negyedévre . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

Vörös szövetkezetek.

(K. E.) Az elvtársak elnéptelenedett népgyüléseinek nadirendjén ujabban mind sürübben szerepel „a fogyasztás szervezése“; ami annyit jelent, hogy a jakabok, akik husz éven keresztül eszeveszetten izgattak a szövetkezetek ellen, most egyszerre a legnagyobb hévvel apostolkodnak mellette.

Már magában az a tény, hogy a szövetkezetek alakitása miatt ezerszer kipelengérezett csuhások és bőrkabátosok példája után kénytelenek menni, amikor a proletáriátus jólétének maradandó és kézzelfogható emelésére vállalkoznak, nagyon jellemző a vezérek üres fejére és még üresebb szivére.

Gyülöletet szitottak mindenki ellen, aki a népet szövetkezésre buzditotta és most kénytelenek beismerni, hogy ez az egyedül helyes utja a kisemberek boldogulásának,

Vajjon mi kényszeritette a vezéreket arra, hogy egyszer már a józan ész tanácsára is hallgassanak? A magyarázat nagyon egyszerü.

A folytonos sztrájkba a munkásság már beleunt, sőt a józanabb rész szinte gyülölettel gondol a sztrájk vezetőkre. Miért? Mert a legnagyobb és legelkeseredettebb harcok egymásután letörtek; mert a sztrájkok alkalmára igért segély sohasem érkezett meg, vagy ha igen, akkor a fiókvezérek és szájhősök rakták zsebre; mert a munkásság keservesen tapasztalta, hogy a kivivott siker értéktelen, hisz a munkabérek emelkedésével a drágaság is egyre nagyobbodik; mert a hatalmi őrületből kezdett oktalan sztrájkok bennük undort keltettek, a munkaadókat pedig véres bosszura ingerelték.

A pillanatnyi sikerek kezdetben elkápráztatták a munkásokat és igy eleinte meggyőződéssel állitották, hogy a „világmegváltó“ elvek csakugyan hasznukra váltak; de most, hogy a magasabb bérek mellett is fokozódik a nyomor, kezdenek észretérni.

A szociáldemokrata szakszervezetek 4—5 évvel ezelőtt hihetetlen fejlődésnek indultak, az utolsó két év azonban óriási visszaesést mutat. A vezérjakabok ugyan váltig azt kiabálják, hogy a fekete hatalom nyomása alatt pusztulnak a szervezetek, de egymás közt bevallják, hogy ennek a kiábrándulás az oka. Az üldözés, elnyomás csak hasznára van egy-egy eszmének.

Nagy önmegtagadásába került Bokányinak, de kénytelenségből bevallotta, hogy „ő sem volt mindig hive e szövetkezeteknek, de — ugymond — éppen a szociáldemokratáknak nem szabad az uj és hasznos eszméktől elzárkózniok.“

Lehet, hogy a „fölvilágosult és öntudatos“ elvtársak egyrésze nem vette észre a furfangos és kificamodott okoskodását; de annyi bizonyos, hogy a nagy többség bizalmatlanul fogadta e hirtelen frontváltozást.

Hiába magyarázgatja a Fülig Száj népvezér, hogy hasznosnak ismerte fel az „uj eszmét,“ az évtizedekig szitott gyülöletet nem tudja máról-holnapra rajongó lelkesedéssé változtatni. Azt ugyanis a legbárgyubb elvtárs is tudja, hogy a „rochdalei takácsok“ első fogyasztási szövetkezetének 60 éves jubileumát már megülték, tehát az eszme nem uj; arról pedig, hogy miért és hogyan ássák alá a munkások érdekeit a szövetkezetek, ezer és ezer cikket olvastak a Népszamarában és egyebütt.

De még egy baj van. És talán ez a legnagyobb! Az Izrael Jakabok, Jócsákok stb. „lelkiismeretes pénzkezelése“ után egy csepp kedvük sincs az elvtársaknak véres verejtékkel keresett filléreiket az „uj eszmékért lelkesedő“ vezérekre bizni.

Es könnyen utolérheti a nemes bandát az a végzet, hogy amikor a veszedelembe vitte a tömeget, vakon rohant utána, most azonban, mikor a helyes utra akar térni, minden valamire való ember elmarad a háta mögül.

A megujitott adai templom.

Teljes diszpompában ragyog az Isten háza. Uj mezt öltött szent hitünknek hatalmas vára s a szemlélőt önkénytelenül is arra emlékezteti, mily kimondhatatlan szép lehet az üdvösség hona, ha már annak előcsarnoka is oly fényes. Mert igazán szép a mi templomunk. Első látásra alig ismerünk a régire s hogy tisztán láthassuk az átalakulás, megujhódás müvét, vessünk csak néhány mélyebb pillantkst a voltra és a jelenre.

Templomunk nagy tömegei által nyujtott impozáns belső térhatásával sehogy sem állottak arányban annak részletei, belső és külső kiképzése, felszerelése és berendezése. Mert részint nem illettek a templom barok, gömbölyü vonalaihoz, részben pedig oly kezdetleges kivitelüek voltak, hogy egyáltalában nem voltak templomba valók.

Emlékezzünk csak az izléstelenül kékre festett menyezetre, a falécekből összerótt karzatrácsra, a gothikus tabernaculumra, a mellékoltárok kezdetleges képeire, a változatos alaku és méretü padokra, a felette szük korusra stb., akkor tudjuk meg, mennyi hibát volt hivatva javitani az ujitás.

A helyreigazitási munkálatok két csoportra oszoltak: iparosi és müiparosi munkákra. Az iparos munkák keretében épült egy tágas a templom lapos kosáriveinek megfelelően a boltozara helyezett kórus, mely gyengén ivelt homlokvonalaival lágyan simul a hatalmas oldal pilléreihez. Továbbá a zsindelytető bádoggal cseréltetett fel, a korus feljáró csigalépcső helyébe kényelmes kétkaru lépcső készült, az egész karzat uj padlót kapott, az egész épület mindenütt ujból vakolva és meszelve lett.

A kőmives munkákat Urbán Mihály helybeli vállalkozó mester végezte közmegelégedésre. A bádogos munkálatok pedig Abrasics Mihály szabadkai cégnek e téren szerzettek jó hirnevet.

A müipari munkák a belső térhatás helyreállitást célozzák. Első sorban is a gyönyörü festést kell emlitenünk. Bátori (Blaskovics) Mihály országszerte ismert zseniális mester, — ki már hazánkban több mint 80 templomot festett, — müvészi sikereit egy remek alkotással gyarapitotta.

A gazdag festés a legapróbb részleteiben is szorosan a templom tiszta barok sti-

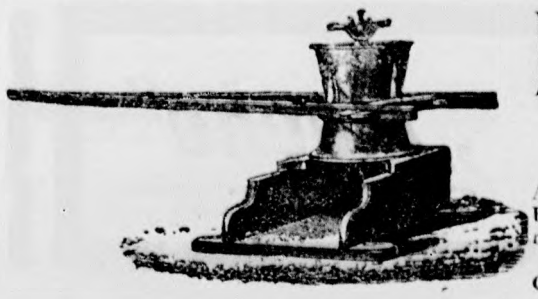

Bächer Melichar gépgyári raktára

Szabadka (Raichl palota). 568—30—23

A tisztelt gazdaközönségnek ajánljuk dusan fölszerelt gépraktárunkat **eredeti Bächer ekék, eredeti Melichar vetőgépek, szecskavágók, boronák, kukorica darálók, morzsolók,** valamint az összes gazdasághoz szükséges gépeket. Eredeti **Johnston amerikai aratógépek** egyedüli elárusitási hely.

Olcsó árak. Kedvező részletfizetések. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

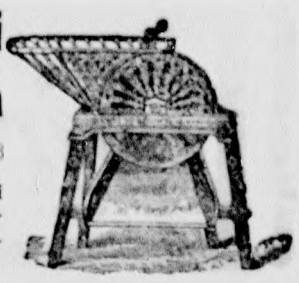

léhez simul. Az öt nagy, feltünő boltozatban ugyanannyi hangulatos freskó: a Szentháromság, a magyar szentek, Krisztus születése, a feltámadás és a Szentlélek eljövetele. Ezek készitésében Krikler József akadémiai festő volt a mester segitsége. A boltozatok szegleteiben utánzott arany mozaik paizsokban 12 próféta és a négy evangélista mell képei. A keretek plasztikailag domborulnak, az ornamentikai és dekorativ részletek finom kivitelüek és harmonikusak, melynek összhatását különösen fokozza a dus araanyozás és a szinek sikerült megválasztása.

Valóban Bátori mesteri müvészeténél csak szerénysége nagyobb, mert mind e mesés dolgokat még mesésebb potom 8543 koronáért készitette. Ez nem szorul dicséretre.

A festés hatását emeli az, hogy a beható napsugarak éles fényét lágyan szinezett üvegfestmények tompitják, ezek müvészi kivitelben Zsellér Imre budapesti üvegfestő mütermében kerültek ki.

Az egész szinképet alul, komoly szinekben tartott, sima terrazzó burkolat egésziti ki.

Külön ki kell még emelnünk a szentélyt és az oldalkorusok nyilásait elzáró kovácsolt vasrácsokat, melyek valóságos remek müvei a lakatos iparnak s helybeli derék iparosunk, Tereczky Rudolf kiváló szakértelméről és kézügyességről tesznek tanuságot.

Ha ezekhez soroljuk még az uj, diszes tabernaculumot az uj Pieta oltárt, a müvészi uj szobrokat, az uj mellékoltár képeit, az összes oltároknat, a szószéknek, padoknak, stb. barok stilnek megfelelő, gazdag aranyozását és ujból való szinezését, az alaposan átjavitott orgonát, a két uj harangot stb. láthatjuk, hogy a belső és külső harmonium az épület és felszerelése között helyreállitatott és bátran mondhatjuk, hogy templomunk belső összhatása a legmonumentálisabb templomokéval is kiállja a versenyt.

A legnagyobb elismeréssel kell adóznunk Petrovácz Gyula, budapesti mérnöktanárnak, ki az összes ipari és müipari munkálatokat kiváló szakértelemmel és müérzékkel tervezte és nagytudással, pedáns pontossággal, lelkiismeretesen vezette.

Ha pedig végül figyelembe vesszük, hogy az összes költségek mintegy 56 ezer koronára rugtak, akkor hajtsuk meg a tisztelet és az elismerés pálmáját azon férfi előtt, kinek fáradhatatlan buzgalna mindezt megteremtette. Ez nem más, mint főtisztelendő Latky József, községünk agilis lelkipásztora, ki semminemü fáradságot nem kimélt, hogy kedvenc eszméje, a templomnak minél diszesebb módon való ujitása, megvalósuljon. Dolgozott, irt, járt, kelt, nem restelt tanyáról-tanyára vándorolni, hogy a szükséges összeget összehozza. Nevét ezáltal megörökitette. De áldja is meg érte az Isten, ugy szintén az áldozatkész hiveket, kik az ő buzditására és lelkesitésére 10655 korona 38 fillért adományoztak e szent célra.

Ime, Isten dicsőségére és saját épületünkre készen áll lelkünknek diszes otthona, melyre ha ránézünk, a fohász tör fel keblünkbő!:

„S te, Istenháza érj meg nagyidőket,
Viruljon néped oltalmad alatt
S ha majd itélet trombitája harsan
S a földi lét folyása megszakad,
Mely itt lenn már Péter hajója voltál
Hol égi enyhet leltek hiveid,
Az örökélet nagytengerére szállva
Evez velök a boldogság honába
Hogy kik tied voltak, mennybe vidd.“

Piller György.

Ingyenes munkaközvetités.

Céljaink közé tartozik, hogy a munkások és munkaadók közötti érintkezést megkönnyitsük. Munkát segitsünk közvetiteni a munkátlanoknak, a munkaadóknak megkénnyitsük szükségesetén a munkás megszerezhetését.

Mikor ezen célt magunk elé tüztük, természetesen nem lebegett előttünk semmiféle anyagi érdek; tisztán a munkás és munkaadó érdeke.

Hogy célunkat sikeresebben elérhessük, a munkaközvetités cimén rovatot nyitottunk, melyet igénybe vehet teljesen ingyenesen minden munkás, aki munkát keres, minden iparos, akinek munkaerőre van szüksége.

Felhivjuk ezen rovatra az érdekeltek figyelmét. A rovat a hirrovatnak első alrovatát képezi.

HIREK.

Munkaközvetités.

Szabó kismunkások kerestetnek zombori előkelő cégekhez.

—

Borbélysegéd kerestetik Zomborba állandó alkalmazásra. Bővebbet kiadóhivatalunkban.

—

Kályhástanoncok kerestetnek négyév tanulóidőre, teljes ellátással Zomborba, Ugry István kályhához.

—

Fiutanoncközvetités. Kerestetnek az ujvidéki mesterek részéről négy évi ellátásra a következő iparágakra tanoncok: kefekötő, kőfaragó, mozaik, asztalos, oltárépitő asztalos, aranyozó, kéményseprő, könyvkötő, sütő, mézesbábos, kalapos, kötélfonó és üvegkereskedő. Dij nélkül közvetit

Az ujvidéki ker. szoc. egyesület.

—

Kerestetik budapesti gyárban 10—15 épület és butorasztalos. Munkaidő 9 óra. Órabér minimum 47 fillér, maximum 53 fillér. Az utiköltséget a munkaadó megtériti. Allandó és biztos munka.

—

Tájékoztató.

November 14. Katonai lóvásár délelőtt 8 órakor a vásártéren.

November 21. A müpártolók körének táncoal egybekötött mükedvelői előadása Gaal siremléke javára, a kath. legényegylet disztermében.

Országos vásár. Martonos november 7. — Bajmok: november 8—9. — Majsa november 11. — Zenta november 15 és 16-dikán. — Zombor november 22-dikén. — Bácsalmás november 22-én. — Szeged november 29-től kezdve egy hétig.

—

— **Gyüjtések templomokra.** Bizonyára nemes vállalkozás, hogy a templomok felépithetéséhez szükséges pénzek egybegyüjtésére vállalkoznak emberek, akik bejárják az egész országot. A gyüjtés módja az volna, hogy az adományokat egy e célra rendelt könyvbe beirják. Legtöbbször azonban az adakozók ezt nem teszik meg. Pedig ebből baja támadhat a gyüjtőknek is. Igy ma két ily gyüjtőt vizsgált meg a rendőrség, akiknél a könyvbe beirt 120 koronán kivül még 380 korona volt, amely összegről azonban elismerték, hogy a templomépités céljára kapták. A rendőrség e fölösleget póstán elküldte az épitendő templom községének. Ha az adományokat beirják, nem lesz baja a gyüjtőknek, nem támad bizalmatlanság. Az adakozó csak jót mivel, ha beirja a könyvbe az adományt. Ha a nevét talán nem akarná beirni, irja oda, hogy N. N. adakozott. Minden félreértés kikerülése végett ez szerintünk nagyon üdvös eljárás.

— **A magyar asztaltársaság serleglakomája.** Tegnap este tartotta meg a magyar asztaltársaság serleglakomáját. A helyiségek megteltek, s a jótékonyságra buzditó ezen ünnepen képviselve volt a társadalom minden osztálya. Csak örömmel állapithatjuk meg, hogy a régi társaság minden évben előbbre halad, évenkint többen csoportosulnak köréje, mint a magyar, keresztény jótékonyság hivei. Krizse Józszef egyleti titkár emelkedett először szólásra, röviden ismertetve a serleg történetét, s azután átadta azt Winkler Elemér dr.-nak, felkérve őt az ünnepi beszéd elmondására. Winkler Elemér tartalomdus, szines, közvetlen beszédben beszélt a jótékonyságról, fejtegette azt, s buzditotta a jótékonyságra. A lakoma végén még Bólits József dr. mondott felköszöntőt az asztaltársaságra.

— **Elismerés a szabadkai ipartestületnek.** Az ipartestületek országos szövetsége a mai napon táviratilag meghivta Németh Simon ipartestületi jegyzőt az ipartörvénytervezet XV. és XVI. fejezetének előadói tisztségére.

— **Halálozás.** Mély gyász érte Czár András, hercegszántói róm. kath. plébánost. Edes anyja, szül. Beretich Agotta 85 éves korában Herczegszántón elhunyt. — Temetése folyó hó 2-án ment végbe a község óriási részvéte mellett. A temetési szertartást Bedcsula Bálint béregi plébános és Piukovics Ferenc káplán végezték. Az elhunyt lelke üdveért az engesztelő szent mise áldozat 3 án reggel 8 órakor mutattatott be az Urnak.

— **Gulyás György nyugdijazása.** Gulyás Györgyöt, a zombori pénzügyigazgatóság titkárát, a pénzügyminiszter saját kérelmére nyugdijazta.

— **Iparkiállitási hirek.** Az iparkiállitás rendező bizottságának agilis müködése nyomán már kezd kibontakozni a karácsonyi kiállitás képe. Nevesebb iparosaink közül már alig akad egy-kettő, aki nem jelentkezett, mint kiállitó. Nagyobb részük előre megrendelt munkát fog kiállitani. A kiállitás sikere érdekében kivánatos volna, hogy a különböző egyesületek szintén kivennék részüket ebből a magasztos munkából. Temesváron például a leány szobára az ottani leány egyesület tüzött ki jutalmat. Ugyanezt megtehetné a szabadkai leány egyesület is. A kiállitás iránt messze vidékről is érkeznek érdeklődő levelek. A kiállitási bizottság ma pénteken este 6 órakor ülést tart, melyen sok fontos ügy fog tárgyaltatni. Bejelentő ivek az ipartestületnél már kaphatók.

— **A 86-ik gyalogezred halottja.** A budapesti térparancsnokság palotájának földszintén tegnap kora hajnalban az öngyilkosság bünös és könnyelmü halálával halt meg egy izig-vérig való okos, müvelt katonatiszt, Hofer Henrik nyolcvanhatodik gyalogezredbeli főhadnagy. Egyetlen pisztolylövéssel oltotta ki életét. Tegnap későn este tért haza lakására s mielőtt nyugodni tért, még benyitott az inspekciós szobába, megveregette az egyik szakaszvezető vállát s látszólag vidáman kérdezte: — No, mi ujság, fiam? — A főhadnagy aztán visszament szobájába. Négy levelet irt, majd lefeküdt ágyába. Sokáig tünődött, mig végzetes tettét végrehajtotta. Körülbelül három óra tájban egy lövés döreje hangzott végig a csöndes folyosókon. A felriadt katonák berohantak a főhadnagyhoz, ki ott feküdt ágyában, vérző halántékkal. Mire orvosi segélyt hoztak, meghalt.

— **A vármegyei alkalmazottakért.** Andrássy belügyminiszter értesitette a vár-

Sirolin
Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, szamárköhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.
Minthogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“
Kapható orvosi rendelésre a gyógyszertárakban — Ára üvegenként 4.— korona

megye alispánját, hogy az állami tisztviselők azon kedvezményét, hogy sem törvényhatósági, sem utadót nem fizetnek, a törvényhatósági alkalmazottakra is kiterjeszti. Ezen rendelet folytán a törvényhatósági tisztviselők az ilyen adók cimén befizetett összegeket, a vármegyei tisztviselők illetményeinek szabályozásáról szóló törvény életbeléptetésének idejétől kezdődőleg, visszakapják.

— **Amerikai munkásnyomor.** Szomoru hir érkezik Amerikából a kivándorolt magyar munkások sanyaru helyzetéről. A jobb megélhetés reményében kivándoroltak a hosszu idő óta huzodó gazdasági válság miatt a legnagyobb nyomorba jutottak. A szerencsétlenek az utcán esnek össze az éhségtől s mint a szomoru hir mondja, többen éhen is haltak. De nem sokkal különb azoknak a munkásoknak a helyzete sem, a kik nagynehezen munkát kaptak. A munkaadók a munkásokkal a legkegyetlenebbül bánnak, verik, kinozzák őket és csak arra törekednek, hogy minél jobban kihasználják őket. S a szegény munkás türi a verést, mert nem akarja, hogy éhen haljon az idegen világrészben. Az itthonélő munkásoknak tehát igazán nem volna okuk a panaszra. S mégis nap-nap után halljuk a keserves panaszt, hogy milyen szánandó a magyar munkás sorsa. Pedik ha elgondolnák az Amerikában élő munkástestvérek sorsát, beláthatnák, hogy istenkáromlást követnek el, amikor a nyomorról beszélnek.

— **Figyelem!** Felhivjuk a n. é. közönségnek b. figyelmét a lapunk első oldalán közölt Bächer Melichar cég gépgyári raktárára (Raichl palota.)

— **Oktató előadás.** Jovánovics Zs. György folyó évi november hó 8-án Apatinban az Ehrenberger-féle vendéglő nagytermében a házinyulak tenyésztéséről, oktató előadást fog tartani, mely alkalommal többféle nyulfaj és kidolgozott nyulszörmék lesznek bemutatva. Belépti dij nincs.

— **Lopás a vonaton.** Kreisz Nándor, budapesti cementmunkás az éjszaka a zimonyi vonaton utazott. Utközben elaludt s mikor felébredt, azt a szomoru valóságot volt kénytelen megállapitani, hogy mig utazott 70 koronát tartalmazó pénzestárcáját ellopták.

— **Külföldre utazó iparossegédek figyelmébe.** A kereskedelemügyi miniszter az Ausztriába utazni szándékozó iparossegédek uti igazolványa ügyében leirattal értesitette a kamarát, hogy amennyiben magyar állampolgárok kivándorlás céljából óhajtanak Ausztriába utazni, az ország határán való akadálytalan átlépésre utlevél felmutatása szükséges, miután Ausztria a kivándorlás szempontjából külföldnek tekintetik. Tekintettel arra, hogy a gyakorlatban néha igen nehéz egész határozottsággal megállapitani azt, vajjon tényleg kivándorlás esete forog-e fenn és tekintettel azon közgazdasági és forgalmi összeköttetésre, melyben Ausztriával állunk, a hatóságok kiváló feladatát képezi, hogy a kivándorlás tényének megállapitásánál a legnagyobb tapintattal és körütekintéssel járjanak el, nehogy az utlevelek felmutatásának oknélküli követelése és egyébb ily tárgyu intézkedések felesleges zaklatássá váljanak.

— **Rendőri hirek.** Tatáról táviratozzák rendőrségünknek, hogy ott özv. Kovács Teréz, közismert szabadkai zsebtolvajnőt letartóztatták. — Makóral táviratozzák, hogy ott Fazekas Bálint rovottmultu egyént letartóztatták, s nála több értéktárgyat találtak. Azt kérdezik rendőrségünktől: nem tudnak-e valamit a letartóztatott rovására.

Betyárvilág Bajmokon.

A mai számunkban közölt tudositást a következőkkel egészithetjük ki.

November 4-én éjjel 1—2 óra között olyan borzalmasságok történtek a bajmoki határban, melyek igazán kész rablólovagoknak is becsületére váltak volna.

Pfeiffer Gergely és Beslics József községi rendőrök valami megbizatásban kimentek éjjel Wolf Jakab gazdának szállására, ahol a Lebovics testvérek a bérlők. A gazda maga is a szállásán volt. Mikor elvégezték a rendőrök a dolgaikat, visszafelé indultak a falu felé. A Lebovics testvérek pedig kocsira ültek és a rendőrök után vetették magukat. A csendben bandukoló rendőröket elhagyták s akkor leszálltak a kocsiról és bevárták őket. Amint közelükbe értek, vasvillákkal, ólmos botokkal, ásókkal rájok támadtak s még mielőtt fegyverhez nyulhattak volna a rendőrök, — leütötték őket.

Pfeiffer Gergelynek egyik fülét vágták le tövében, Beslics Józsefnek beverték a koponyáját.

Pfeiffer Gergely nagy sérülései dacára még bejöhetett a falu széléig, de itt összeesett, ugy vitték be egy házba. Beslics Józsefet csak reggel 9 óra felé találták meg künn a határban vérében fagyva. A szabadkai vizsgálóbiró a helyszinén vette ki vallomására az esküt.

A gyanusitottak közöl a csendőrség eddig letartóztatta Lebovics Márkót, Kázmért és Jakabot, a másik két gyanusitott megszökött, de már nyomukban vannak.

Pfeiffer Gergely és Beslics József szelid, jó emberek voltak, soha senkibe sem kötöttek, mig a Lebovicsok igazi haramia módra dominálnak a bajmok—katymári határszélen. Az ügyészség vezetője és a vizsgáló biró személyesen vezetik a nyomozást. Érdekes, hogy a haramiák a fegyvereket összetörték és kutba dobták, a fegyverszijakat elásták. A házkutatásnál sok egyéb lopott dolgokat találtak Lebovicsékná l. Beslics életben maradásához nincs remény.

KRÉCSI A. NÁNDOR

++ könyv-, zenemű-, papirkereskedése és könyvkötészete ++

Szabadkán, Deák-utca. ☛ Telefonsz. 283.

Raktáromon dus választékban kaphatók diszmüvek, Remekirók, költemények, ajándékmüvek, regények és elbeszélések, adomák és népmesék, szinmüvek, monológok stb. stb.

Most jelent meg a **„Kincses Kalendárium"** 1909. évre, igen gazdag és érdekes tartalommal.

Ára kötve 2 korona.

Ajánlom **modern könyvkötészetemet,** hol készitek bekötéseket a legegyszerübb munkáktól kezdve a legdiszesebb és legnagyobb igényeknek megfelelően, tartós kivitelben jutányos árak mellett.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl.

TANÜGY.

+ **Mibe kerül az ingyenes népoktatás.** Az államnak körülbelül negyedfélmillió koronájába; ennyivel kárpótolja ugyanis az egyes iskolaföntartókat tan- és beirási dij cimén. Az eddig fizetett dijak igy oszlanak meg: Római kath. iskolákban tandij 676.000 korona, beirásdij 107.000 korona. Zsidó iskolákban tandij 580,000, beirásdij 30.000. Református iskolákban tandij 365,000 beirási dij 20,000. Agostai evangélikus iskolákban tandij 300.000, beirásdij 180.000. Községi iskolákban tandij 247,000, beirásdij 87,000. Allami isk.-ban tandij 185,308, beirásdij 97,000, Görög kath. iskolákban tandij 16,000, beirásdij 5000. Görög keleti iskolákban tandij 19.000, beiratásdij 6000. Unitárius iskolákban tandij 10.000, beratásdij 6000. Összes tandij 2.422,308 korona, beiratásdij 370.000 korona. Ezenkivül a 30 filléres nyugdijjárulék fizetése is megszünik. E helyett az állam 70.000 koronával kárpótolja évenkint a nyugdijintézetet. A törvény állami iskolákban 1909-ben, a többi iskolákban 1910-ben lép életbe.

Kincses Kalendárium

1909. évre,

igen érdekes és változatos tartalommal

2 korona bolti árban kapható:

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésében

SZABADKÁN, FŐTÉR.

SZINHÁZ.

Műsor:

Péntek: Gül Baba, mérsékelt helyárak.
Szombat: Tévelygők.
Vasárnap: délután cigány, este Vig özvegy.

A szociáldemokrata párt csak igérni tud. És csodálatos, a szegény munkásember legtöbb esetben hisz neki. De miért? Azért, mert az irányadó körök eddig elkerülték és nem látták meg a munkásembert, aki pedig a nemzeti élet vérkeringésében a vérsejtet képezi.

IRODALOM.

= **Katholikus Szemle.** A Szent-István Társulat megbizásából szerkeszti dr. Mihályfi Akos egyetemi ny. r. tanár. A novemberi számban Vargha Dezső Bernardino da Feltreről, a hitelszövetkezetek első apostoláról. Bagyary Simon a gallikanizmus s a magyar klérus kapcsolatáról, gróf Vay Péter a japáni társadalomról. Király Pál pedig a növényvilágról irt hosszabb cikket Tarcai György történeti regénye, Vértessy Gyula verse s a folyóiratok szokásos szemléje után gazdag kritikai rovat ismerteti a hazai és idegen irodalom katholikusokat érdeklő ujdonságait. A Katholikus Szemlét a Szent-István Társulat tagjai a tagilletmény egy része gyanánt kapják: nem tagoknak évi előfizetési ára 10 korona. Előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István Társulat igazgatóságához (Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.) intézendők.

Egész Délmagyarország legkedveltebb **kéz- és arcbőr-finomitója a LEHRER-féle**

ERZSÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2—3-szori bekenés után bársonysimává és üdévé teszi. Nem zsiros s ennélfogva nappal is használható. **Pörsenések, bőrrepedések** és **bőrkiütések** ellen utólérhetetlen szer. **Egy tégely ára 1 korona.** 6 tégely rendelésénél bármentesités. Minden dobozban használati utasitás.

484—74—74

Kapható:

LEHRER ALFRÉD gyógyszertárában

KULA (Bácsmegye).

Szabadkán Villamos Vasut

és Világitási Részvénytársaság.

Központi telep: SZEGEDI SZŐLŐK. Telefon 108.

Városi üzlet: RUDICS-UTCA 11. Telefon 422.

A n. é. közönség kényelmére **Rudics utca 11. sz. alatt városi üzletet létesitettünk,** ahol minden a világitást és erőátvitelt érintő ügyek elintéztetnek.

Készitünk: Világitási berendezéseket pontos és szakszerü kivitelben, olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Erőátviteli berendezéseket forgó áramu motorokkal, melyeknek táplálása nem költségesebb bármely más üzemnél.

Raktáron tartunk: Modern csillárokat, főzőedényeket, (teafőző, kávéfőző, vizmelegitő, tejmelegitő, főzőlápok, vasalók, hajsütővasmelegitő, szivargyujtó stb.) motorokat és mindennemü elektrotechnikai cikkeket.

607—48—5

☛ **Ugy a motorok mint a főzőedények a városi üzletben megtekinthetők.** ☚

REGÉNY.

KLEOPATRA. 91

Es valóban, ezt ő mindig mondotta; de azt elfeledte hozzátenni, mi is volt az a megvetett boldogság, s arra senki nem emlékezett, hogy e megbecsülhetetlen boldogsága Kleopatrának valamikor az volt, hogy mint szegény rokonnak a milliomos nővérnél kellett laknia.

Csakhamar uj megbotránkozás növelte azt, mellyel a közirgalmasság a válni készülőket szemlélte. Kérték a válást, s mégis együtt éltek! Ilyesmit még csak el is mondani! Hiszen a válás az egymás elleni gyülöletet jelenti! Mit mondhatni olyanokról, akik válni akarnak és nem birják egymást elhagyni.

Ez is igaz volt; a szokás ellenére, s mig az uralkodó dönt válás kérdésében, Neutof esdeklésére Kleopatra egy házban lakott vele.

— Ha elnyerjük a válás engedélyét, mondta a tábornok, még mindig ideje lesz visszavonulni a zárdába; ha az engedélyt megtagadják, mért hagyná el a házat, ahova vissza kell térnie? Mert ön, Kleopatra, visszatérne. — Lakhatnék-e másutt, mint öreg barátja mellett, aki előtt legalább sirhatna?

Beszédében, tetteiben a lélek melegsége, oly nemesség nyilatkozott meg, hogy felesége mindinkább nagyobb és nagyobb gyötrelmet érzett. Elfogadni a válást a jótékonyság e bőkezüségétől, ezt most visszaélésnek hitte. A tábornok figyelemmel és ajándékokkal halmozta el. Es ha nem akarta elfogadni:

— Hadd teljék a kedvem, mondá, amig még jogom van hozzá; hadd mondjak köszönetet addig, amig boldoggá tesz.

Neutof nem szenvelgett e szavakkal; nagy lélek volt, aki nem hátrált meg elhatározásának következményei elől. Mindazt, ami Kleopatra iránti vonzalmában földies volt, mindazt föláldozta; a hősiesség nagy hevülésében nem érezte a fáradtságot, nem a fájdalmat; hasonló volt a hegymászóhoz, ki a csucs közelében nem érzi a lábait hasogató kavicsokat, nem gondol a kimerültségre, a szomjuságra.

Ulrikot néhány sornyi irással értesitették. Neutof kivánta, hogy tudassa Ulrikkal a kettőjük között támadt küzdelem eredményét, a fiatal ember felelt. s mindennapos levélváltás kezdődött közöttük, mely titokzatos, szenvedélyes volt a svéd, erőltetett, félénk Kleopatra részéről.

A férfiu Kleopatrában a neki szánt feleséget látta; az annyi akadály után elért boldogság nem volt már kétséges; azt irta, hogy lelkeik jegyesek voltak öröktől fogva s hogy egymáséi legyenek, ebben mi sem akadályozhatja őket.

Kleopatra nem tudta, mit feleljen; az öröm, melyet éreznie kellett volna, nem csaponghatott szabadon azon férfiu házában, kinek még a nevét viselte; érezte, hogy csak akkor nyeri vissza erejét, ha e házat elhagyja s egész valója sajgott, mint a feltépett seb, mikor az órára gondolt, melyben a férfit magára hagyja.

Ezen óra azonban nem tünt föl közelinek. Az uralkodó nem közölte határozatát és Neutof, bár örült, hogy még egy ideig magáénak vallhatja szemeinek és szivének örömét, mégis nyugtalankodni kezdett kérelmének esetleges elutasitása miatt.

E késedelem oka a cárné elégedetlensége volt, aki szerint e válás engedélyezése a házasságok erkölcsi erejének gyengitése volna. Az uralkodónő tiszta lelke e szenvedélyekkel nem alkudozott.

— O maga választotta a sorsát, most küzdjön meg vele.

Ez határozat volt.

(Folyt. köv.)

SZENT ANTAL NYOMDA- ÉS IRODALMI-VÁLLALAT
MINT SZÖVETKEZET
ezelőtt Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet
Telefon-sz. 300 Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám. Telefon-sz. 300
„Bácskai Napló“ politikai napilap kiadóhivatala
„Naše Novine“ hetilap kiadóhivatala.
Közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.
Irodalmi müvek, folyóiratok, üzleti könyvek, kereskedelmi nyomtatványok, falragaszok
Esküvői, eljegyzési és báli meghivók, névjegyek, borítékok, levélpapirok, gyászjelentések, körlevelek, reklámnyomtatványok s minden e szakmába vágó munkák
jutányosan és izlésesen készittetnek.
JÓ REGÉNYEK TÁRA kiadóhivatala.
PUČKA KNJIŽNICA kiadóhivatala.

A MI IGAZ HITÜNK.
Irta: Hiersch Ágoston.
Ez a munka az óriási német-katholikus irodalomban is jelentős helyet vivott ki magának, s Körmöczy Ernő zamatos szép magyar nyelvü forditásban méltó arra, hogy a mi litteraturánkban is tért hóditson. — S mit foglal magában a könyv? Mikor olvassuk, ugy érezzük magunkat, mintha angyal szárnyak emelnének a magasba, a honnan egy pillantással áttekinthetjük mindazt, mi szent hitünkben foglalva van. Méltó, hogy helyt találjon minden kath. könyvei közt, legyen az ifju vagy felnőtt.
Ára fűzve 40 fillér, egész vászonba kötve 70 fillér.
Megrendelhető:
a Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezetnél Szabadkán, Rákóczi-u. 20.

„Gépész“
cimü müszaki, hetenként megjelenő lap az egyedüli, mely hivatásosan foglalkozik a gépészek társadalmi helyzetével és ingyenes közvetitésével, melynek előfizetési ára egész évre 8 kor, félévre 4 kor. A gépész és kazánfütői vizsgára előkészitő kézikönyv 2 korona 85 fillér. Kazánfütői és összes gépészeti vizsgákra előkészitő kézikönyv 130 rajzzal 300 oldal 4 kor. 50 fillér. Villamossági káté villanycsengők és telefonkezeléséről 5 korona 50 fillér. Aratógépek szerkezete és kezelése 1 korona 85 fillér. 1908. évi gépészeti zsebnaptár, mely a gépészeti tudnivalók tárháza 1 korona 35 fillér.
Gépész kiadóhivatalában:
Szeghalom.

Második kiadás!
Kevés röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek :: közé tartozik a ::
„SZÓIMÁDÁS.“
cimü politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most ujabb 15,000 :: példányban jelent meg. ::
A „Szóimádás“ ára 20 fillér.
10 példány 1 korona 80 fillér.
Kapható: kiadóhivatalunkban.

Hirdetéseket jutányos áron felvesz lapunk kiadóhivatala
Rákóczi-utca 20. szám.

Lapunk kiadóhivatalában kaphatók:
A falu szépe.
Angol regény 2 kötetben.
Irta: M B. CROKER.
Forditotta: DUGOVICH IMRE.
Az Antikrisztus csodája
Irta: LAGERLÖF ZELMA.
Német eredetiből forditotta: KÖRMÖCZY ERNŐ.
Ára a két-két kötetnek bérmentes küldéssel 1—1 korona.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán.